HELSINGIN YLIOPISTO
VALTIOTIETEELLINEN TIEDEKUNTA
KRIMINOLOGIAN JA OIKEUSPOLITIIKAN INSTITUUTTI

KATSAUKSIA 81/2026

Suomalaiset väkivallan ja omaisuus-rikosten kohteena 2025 – Kansallisen rikosuhritutkimuksen tuloksia

Ilari Kolttola ja Matti Näsi

Tämä teos on lisensoitu Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä

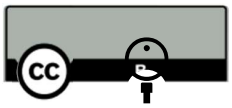

Julkaisija

Helsingin yliopisto
Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti
www.helsinki.fi/fi/kriminologian-ja-oikeuspolitiikan-instituutti

PL 16, Snellmaninkatu 10
00014 HELSINGIN YLIOPISTO

Sarja

Research Briefs/Krimon katsauksia 81/2026

ISSN 2342-7779 (pdf)
ISBN 978-951-51-0737-4 (verkkojulkaisu)

Helsinki, 2026

Sisällysluettelo

Tiivistelmä 2
1. Tutkimuksen tausta 3
2. Väkivalta ja uhkailu 4
3. Rikollisuuden pelko 16
4. Omaisuusrikokset 20
5. Verkkorikollisuus 24
Kirjallisuus 27
Liitteet 29
Liite 1. Kyselyn toteutus ja aineisto 29

TIIVISTELMÄ

Tässä raportissa esitetään Kansalliseen rikosuhritutkimuksen (KRT) tietoja uhkailujen, fyysisen väkivallan ja omaisuusrikosten kohteeksi joutumisesta sekä väkivallan pelosta vuosina 2013–2025. Vuonna 2025 tutkimus oli kohdistettu 15–74-vuotiaille henkilöille. Vuoden 2025 kyselyyn osallistui 7 691 henkilöä (vastausprosentti 43,9).

- Vuonna 2025 noin 6 prosenttia 15–74-vuotiaista suomalaisista oli joutunut läimäisyn tai sitä vakavamman väkivallan kohteeksi.
- Seksuaalista väkivaltaa oli kokenut 2 prosenttia vastaajista.
- Uhkailua kokeneita oli noin 10 prosenttia vastaajista.
- Nuoret kokivat fyysistä väkivaltaa selvästi vanhempia ikäryhmiä enemmän. Naiset kokivat miehiä yleisemmin väkivallalla uhkaamista, lievempää fyysistä väkivaltaa ja seksuaalista väkivaltaa.
- Miehet kokivat uhkailua ja väkivaltaa yleisimmin julkisissa ja puolijulkisissa tiloissa. Naisilla oma asunto ja työpaikka olivat julkista tai puolijulkista tilaa yleisempiä paikkoja väkivalta- ja uhkailutilanteiden kohtaamiselle, mutta tapahtumapaikat jakautuivat miehiä tasaisemmin.
- Vastaajista 14 prosenttia ilmoitti välttävänsä jotakin kotinsa lähellä olevaa aluetta väkivallan uhan vuoksi. Naiset raportoivat miehiä yleisemmin väkivallan pelosta ja välttämiskäyttäytymisestä.
- Polkupyörävarkaudet olivat yleisimmät kotitalouksien omaisuuteen kohdistuneet rikokset. Vuonna 2025 noin 10 prosenttia kotitalouksista oli joutunut polkupyörävarkauden uhriksi.
- Omaisuusrikosten kohteeksi joutuneiden kotitalouksien määrä on kuitenkin pysynyt melko vakaana viimeiset vuodet.
- Hieman yli 7 prosenttia ilmoitti joutuneensa tavaran tai palvelun ostamisen yhteydessä tapahtuneen huijauksen uhriksi. Uhriosuus on kaksinkertainen kymmenen vuoden takaiseen verrattuna.

1. TUTKIMUKSEN TAUSTA

Rikostilastot ja muut viranomaislähteet kuvaavat väkivallan ja muiden rikosten yleisyyttä puutteellisesti, koska vain osa rikoksista tulee poliisin tai muiden viranomaisten tietoon. Rikoksista ilmoittaminen voi riippua muun muassa siitä, määrittävätkö ihmiset heihin kohdistuneet teot rikoksiksi ja haluavatko he, että tekijä joutuu teostaan vastuuseen. Viranomaistilastot kuvaavat varsin luotettavasti esimerkiksi vakavaa väkivaltaa, mutta lievän väkivallan ilmitulo on paljon sattumanvaraisempaa. Myös viranomaiskontrollin teho ja suuntautuminen sekä lakimuutokset vaikuttavat tekojen ilmituloon ja tilastoitumiseen.

Viranomaislähteisiin liittyvien rajoitteiden vuoksi on tärkeää saada poliisi- ja tuomioistuintilastoista riippumatonta ja niitä täydentävää tietoa rikollisuudesta ja kansalaisten turvallisuudesta. Eräs keino tällaisen tiedon tuottamiseen ovat kyselymenetelmiin perustuvat tutkimukset. Niiden avulla voidaan tuottaa kontrollijärjestelmästä riippumatonta tietoa väkivallantekojen ja uhkailun yleisyydestä väestötasolla, sekä saada tietoja sellaisista teonpiirteistä, joita ei kirjata virallistilastoihin. Lisäksi kyselyissä voidaan selvittää myös koettua turvallisuutta, kuten sitä, miten suureksi huolenaiheeksi ihmiset kokevat väkivallan ja muun rikollisuuden elinympäristössään.

Suomessa uhritutkimuksia on tehty 1970-luvulta alkaen ja systemaattisesti vuoden 1980 jälkeen (Heiskanen 2002; Sirén ym. 2010). Tässä raportissa esitetään vuonna 2012 uudistetun Kansallisen rikosuhritutkimuksen (KRT) tuloksia (suunnittelusta ks. Sirén 2011). Kyseessä on järjestyksessään yhdestoista Kansallinen rikosuhritutkimus, joka on toteutettu yhdenmukaisin menetelmin vuosina 2012–2025. Tässä raportissa esitettävät tiedot ovat peräisin vuoden 2025 tutkimuksesta ja aikasarjojen osalta vuosien 2013–2025 tutkimuksista (vuosien 2013–2023 tuloksista ks. Sirén ym. 2013; Danielsson ym. 2014; Danielsson & Salmi 2015; Danielsson & Kääriäinen 2016; Danielsson & Kääriäinen 2017; Danielsson & Näsi 2018; Danielsson & Näsi 2019; Danielsson & Näsi 2020; Näsi & Kolttola 2021; Kolttola & Näsi 2022; Beuker & Näsi 2024).

Vuoden 2025 tutkimus toteutettiin yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa. Tutkimuksen aineisto kerättiin internet- ja postikyselynä tammikuun 2026 ja huhtikuun 2026 välisenä aikana. Tilastokeskus vastasi tiedonkeruusta paperilomakkeiden välityksellä, sekä otoksen poiminnasta ja lopullisen aineiston painotuksesta.

Aikasarjoissa esitettävät tiedot koskevat 15–74-vuotiaita. Kyselyn tulokset ovat keskeisiltä osin vertailukelpoisia vuosien 2012–2023 tietoihin. Kaikkiaan kyselyyn vastasi 7 691 henkilöä, joista miehiä 3 473 ja naisia 4 220 (ks. liite 1).

2. VÄKIVALTA JA UHKAILU

Kansallisen rikosuhritutkimuksen keskeisimpiä tavoitteita on seurata väkivalta- ja uhkailutilanteiden sekä omaisuuteen kohdistuvien rikosten kehitystä. Tähän tarkoitukseen väestökyselyihin perustuva tutkimus sopii erityisen hyvin; kun kyselyn menetelmä ja kysymysten muoto pidetään yhdenmukaisena, voidaan luotettavasti seurata näiden ilmiöiden yleisyydessä tapahtuvia muutoksia väestötasolla. Lisäksi kyselymenetelmä mahdollistaa rikosilmiöiden yleisyydessä tapahtuvien muutosten tarkastelun tavalla, joka on riippumaton kontrolliviranomaisten toiminnasta ja kirjauskäytännöistä.

Kansallinen rikosuhritutkimus on toteutettu lähes yhdenmukaisin menetelmin kaksitoista kertaa, vuosina 2012–2025. Vuosina 2012–2021 kysely toteutettiin vuosittain, siitä eteenpäin joka toinen vuosi. Aikajänne mahdollistaa lyhyen aikavälin kehityssuuntien tarkastelun. Samalla voidaan kuitenkin todeta, että rikosilmiöiden yleisyydessä tapahtuvat muutokset ovat usein hitaita ja tasomuutokset lyhyellä aikavälillä vähäisiä. Tämä on seurausta siitä, että rikosilmiöiden syyt, olivat ne sitten yhteiskunnallisia tai yksilötason tekijöitä, muuttuvat väestötasolla hitaasti.

Uhkailun ja väkivallan esiintyvyys. Uhkailun ja väkivallan kohteeksi joutumista on selvitetty esittämällä vastaajalle luettelo uhkailua tai väkivaltaa sisältävistä teoista. Vastaajilta kysytään, onko joku tuttu tai tuntematon henkilö käyttäytynyt vastaajaa kohtaan mainituilla tavoilla viimeisen 12 kuukauden aikana. Teot ulottuvat sanallista tai kirjallisista uhkailuista asetta käyttäen tehtyyn fyysiseen väkivaltaan. Lisäksi on kerätty tietoa seksuaalisen väkivallan osalta. Kysytyt teot ja niiden yleisyys vuosina 2013–2025 on esitetty Kuvioissa 1–4.

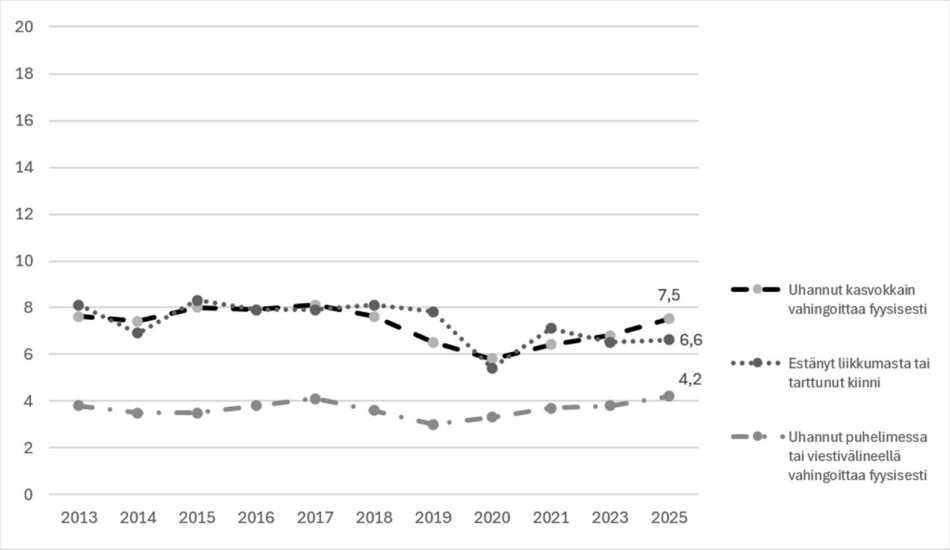

Kuvio 1. Uhkailun ja liikkumisen estämisen kohteeksi joutuneet 15–74-vuotiaat vastaajat tekotyypin mukaan vuosina 2013–2025 (%-osuus vastaajista).

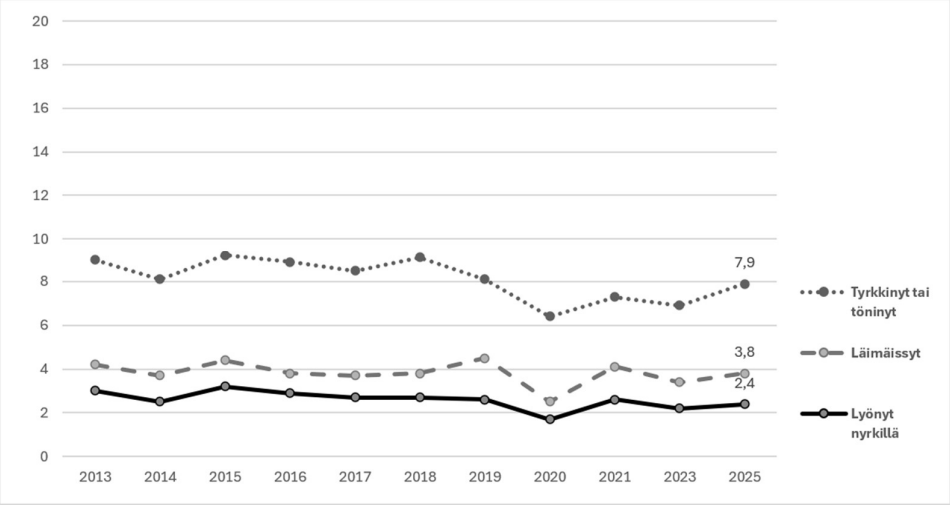

Kuvio 2. Tyrkkimisen, läimäisyn tai nyrkillä lyönnin kohteeksi joutuneet 15–74-vuotiaat vastaajat tekotyypin mukaan vuosina 2013–2025 (%-osuus vastaajista).

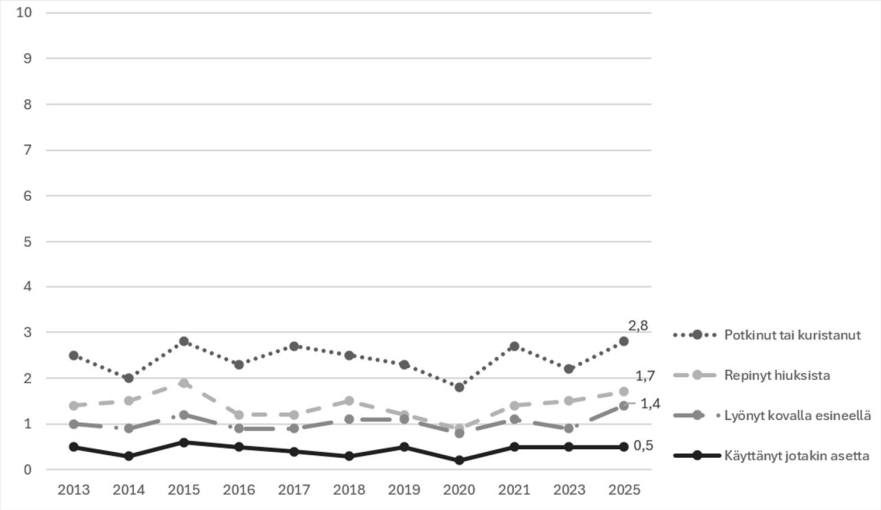

Kuvio 3. Vakavamman fyysisenä väkivallan kohteeksi joutuneet 15–74-vuotiaat vastaajat tekotyypin mukaan vuosina 2013–2025 (%-osuus vastaajista).

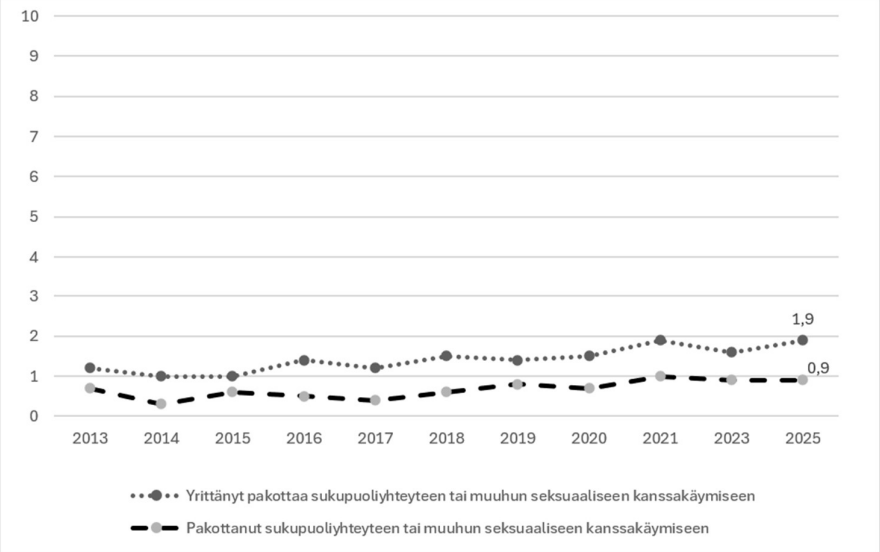

Kuvio 4. Seksuaalisen väkivallan tai sen yrityksen kohteeksi joutuneet 15–74-vuotiaat vastaajat tekotyypin mukaan vuosina 2013–2025 (%-osuus vastaajista).

Kaikkiaan eri tekomuotojen esiintyvyys vuosina 2013–2025 on pysynyt suhteellisen vakaana. Noin 8 prosenttia vastaajista raportoi väkivallalla uhkaamisesta tai lievästä fyysisestä väkivallasta. Läimäisyn käsittäneestä väkivallasta ilmoitti 3,8 prosenttia ja nyrkillä lyönnistä 2,4 prosenttia vastaajista (kuvio 2). Seksuaalisesta väkivallasta tai sen yrityksestä ilmoitti kaksi prosenttia vastaajista. Seksuaalisen väkivallan yritysten osalta havaitaan jonkin verran kasvu kuluneen kymmenen vuoden ai-

kana. Harvinaisimpia tekoja ovat olleet kaikkein vakavammat väkivallan muodot, kuten kovalla esineellä lyöminen ja asetta käyttäen tehty väkivalta, joista on ilmoittanut noin yksi prosentti vastaajista.

Kuviossa 5 uhkailua ja väkivaltaa sisältävien uhrikokemusten yleisyyttä vuosina 2013–2025 on tarkasteltu tekoryhmittäin siten, että tarkastelussa on eroteltu uhkailua sisältävät teot, vähintään läimäisyn käsittävä fyysinen väkivalta, sekä seksuaalinen väkivalta. Fyysisen vamman aiheuttaneen väkivallan osalta lukua ei voitu päivittää vuoden 2025 osalta. Kuten edellä, tarkastelujaksolla ei vuosien 2013–2025 osalta havaita kovinkaan suuria muutoksia eri tekokokonaisuuksien yleisyydessä. Väkivallalla uhkaamisen osalta on tosin palattu vuoden 2018 tasolle.

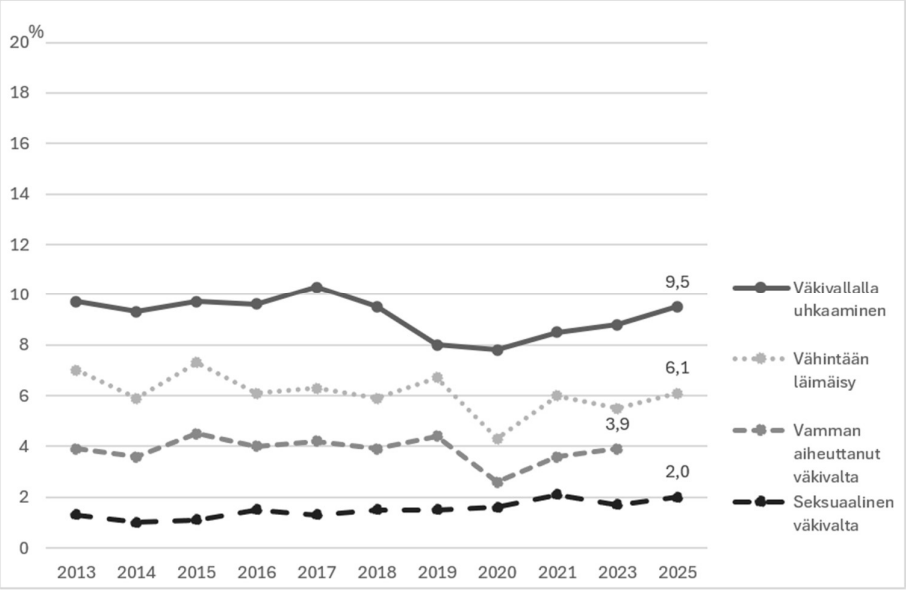

Kuvio 5. Uhkailu- ja väkivaltatilanteiden kohteeksi joutuneet vuosina 2013–2025 (% 15–74-vuotiaista). *Vamman aiheuttaneen väkivallan osalta lukua ei voitu päivittää vuoden 2025 kyselyn osalta.

Uhkailun ja väkivallan esiintyvyys sukupuolen ja ikäryhmän mukaan. Seuraavassa väkivaltakokemuksia on tarkasteltu tekokokonaisuuksittain sukupuolen ja ikäryhmän mukaan. Uhkailut, joihin ei ole liittynyt uhrin ja tekijän fyysistä kontaktia, on erotettu omaksi kategoriakseen. Liikkumisen estäminen, kiinni tarttuminen sekä töniminen on niin ikään erotettu omaksi ryhmäkseen. Uhkailu ja lievempi fyysinen väkivalta ovat myös tekoja, joihin liittyy todennäköisemmin tulkintaeroja teon luonteesta. Toisin sanoen käsitys siitä, mitkä teot ovat tahallista vahingoittamista, on subjektiivista, ja voi vaihdella tekijästä ja olosuhteista riippuen. Aikaisemmissa tutkimuksissa onkin todettu, että tekojen tulkitseminen väkivallaksi riippuu esimerkiksi

tekijän ja uhrin sukupuolesta (Kivivuori ym. 2012; Kivivuori 2014). Vähintään läimäisyn tai lyömisen sisältäneitä tekoja voidaan puolestaan pitää väkivallan mittarina, jossa subjektiivisten tulkintaerojen rooli on vähäisempi kuin lievemmässä väkivallassa.

Vuoden 2025 kyselyssä sukupuolten väliset erot väkivallan kokemisessa säilyivät (Taulukko 1). Naiset kokivat miehiä useammin liikkumisen estämistä, tarttumista tai tönimistä, fyysistä väkivaltaa ylipäätään sekä seksuaalista väkivaltaa.

Taulukko 1. Uhkailun ja väkivallan kohteeksi joutuneet sukupuolen ja iän mukaan vuonna 2025 (% 15–74-vuotiaista).

	Kaikki	*Sukupuoli*		*Ikä*			
		Mies	*Nainen*	*15–24*	*25–34*	*35–54*	*55–74*
Väkivallalla uhkaaminen	9,5	9,5	9,4	14,7	15,3	9,6	4,1
Liikkumisen estäminen, tarttuminen, töniminen	10,3	8,5	12,1	18,9	14,7	10,3	4,2
Väh. läimäisyn käsittävä fyysinen väkivalta	6,1	5,0	7,3	11,4	7,9	6,3	2,3
Fyysinen väkivalta yht.	12,2	10,4	14,1	22,6	17,2	12,2	5,0
Seksuaalinen väkivalta tai sen yritys	2,0	0,9	3,1	6,1	2,7	1,5	0,4
Kaikki tekomuodot yht.	17,3	15,4	19,1	30,5	24,9	17,4	7,4

Kuten aikaisemmissa uhritutkimuksissa, ikäryhmittäiset erot uhkailun ja väkivallan kokemisessa olivat huomattavia: nuorimmassa ikäryhmässä niin uhkailuja kuin eriasteista fyysistä väkivaltaa koettiin selkeästi eniten. Ikäryhmittäisten erojen suhteen tulokset olivat samansuuntaisia kuin aiemmissa kansallisissa uhritutkimuksissa (ks. esim. Sirén ym. 2010).

Kuviossa 6 on tarkasteltu väkivallalla uhkailun kohdentumista eri ikäryhmiin (15–34, 35–54 ja 55–74) siten, että tarkastelujaksona ovat tutkimusvuodet 2013–2025. Tältä osin voidaan havaita, että varsinkin vanhemmissa ikäryhmittäiset erot ovat pysyneet melko vakaina koko tarkastelujakson ajan. Ikäryhmässä 15–34 havaitaan kuitenkin jonkin verran vaihtelua eri mittausajankohtina ja vuoden 2025 osalta nuorimassa ikäryhmässä havaitaan nousua edellisvuosiin verrattuna.

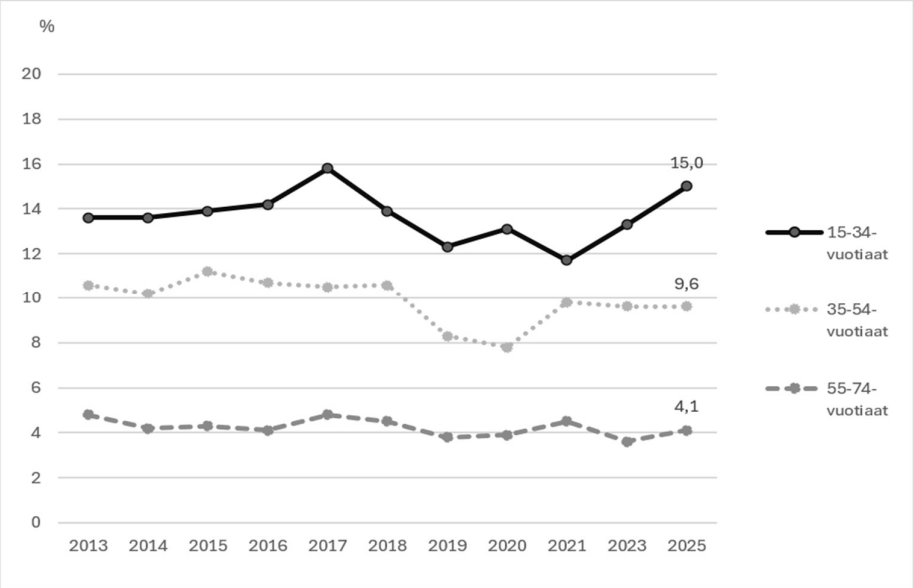

Kuvio 6. Väkivallalla uhkailun kohteeksi joutuneet vuosina 2013–2025 ikäryhmittäin (% ikäryhmästä).

Vähintään läimäisyn käsittävä väkivalta. Eräs keino arvioida koetun väkivallan vakavuutta on tarkastella väkivallan vakavuusasteita. Kuvioissa 7 ja 8 on tarkasteltu sukupuolen ja ikäryhmän mukaisia eroja vähintään läimäisyn käsittäneen väkivallan esiintyvyydessä vuosina 2013–2025. Tulokset osoittavat, että sukupuolten välinen ero on tarkastelujakson alussa pysynyt melko vakaana, mutta vuoden 2021 jälkeen erot ovat hieman kasvaneet (Kuvio 7). Naisten ja miesten välinen ero vähintään läimäisyn käsittävän väkivallan osalta on noin kaksi prosenttiyksikköä. Tuloksia tarkasteltaessa on kuitenkin todettava, että kyselyillä ei voida luotettavasti mitata kaikkein vakavimman fyysisen väkivallan, kuten henkirikosten tai törkeiden väkivaltarikosten yleisyyttä. Näiden tekomuotojen osalta viranomaislähteet tuottavat väestökyselyitä luotettavampaa tietoa. Viranomaislähteet osoittavat, että kaikkein vakavin fyysinen väkivalta kohdistuu useammin miehiin kuin naisiin (Lehti 2020; Näsi & Danielsson 2020; Törölä & Raeste 2026).

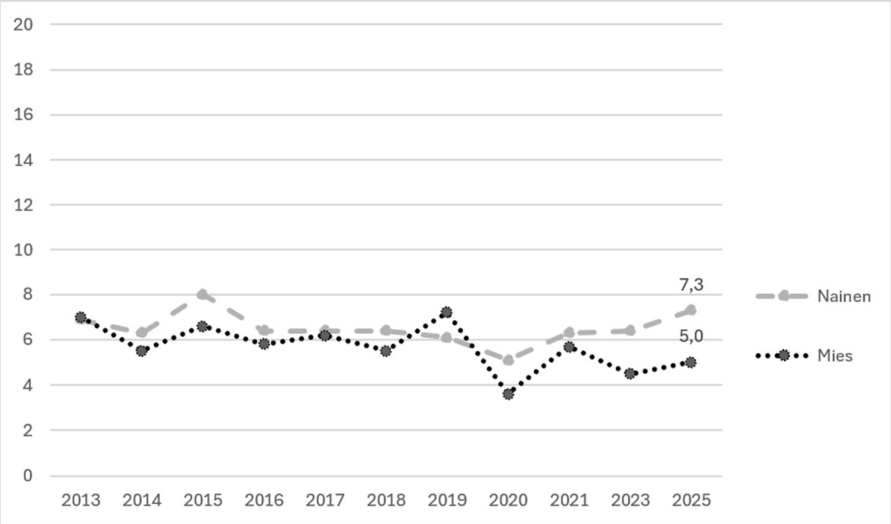

Kuvio 7. Vähintään läimäisyn käsittävän väkivallan kohteeksi joutuneet vuosina 2013–2025 sukupuolittain (% 15–74-vuotiaista miehistä ja naisista).

Ikäryhmittäinen tarkastelu (Kuvio 8) osoittaa ikäryhmätasoisia eroja vähintään läimäisyn käsittävän väkivallan esiintyvyydessä. Vanhimmassa ikäryhmässä (55–74-vuotiaat) esiintyvyys on tarkastelujaksolla ollut selvästi vähäisintä, olleen noin kahden prosentin tasolla koko mittaushistorian ajan. Uhriosuus oli suurin kaikkein nuorimmassa ikäryhmässä, jossa vuonna 2025 noin 11 prosenttia vastaajista raportoi uhrikokemuksesta. Tulokset korostavat havaintoa, että fyysisen väkivallan uhriksi joutuminen painottuu nuorimpiin ikäryhmiin sekä kyselylähteiden että poliisin tietoon tulleen rikollisuuden osalta (ks. Näsi & Danielsson 2020). Ajallinen tarkastelu osoittaa, että varsinkin nuorimmissa ikäryhmissä havaitaan jonkin verran vuositasoista vaihtelua, mutta pidemmän ajan trendikäyrä on kuitenkin melko vakaa.

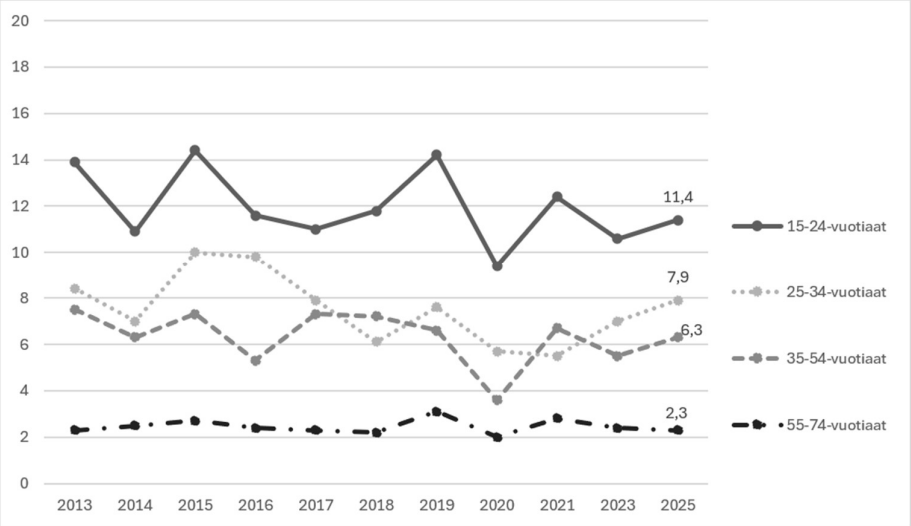

Kuvio 8. Vähintään läimäisyn käsittäneen väkivallan kohteeksi joutuneet vuosina 2013–2025 ikäryhmittäin (% ikäryhmästä).

Tapahtumapaikka. Väkivallan kokeminen liittyy tyypillisesti tietynlaisiin paikkoihin tai tilanteisiin, joissa on kohonnut väkivallan riski. Tällaisia paikkoja ovat esimerkiksi työpaikat, joissa kohdataan väkivaltaisesti käyttäytyviä asiakkaita, sekä sellaiset baarit ja ravintolat ympäristöineen, joissa on alkoholihumalasta johtuva kohonnut riski kohdata väkivaltaa. Parisuhteeseen liittyvä tai tuttavien keskeinen väkivalta tapahtuu usein uhrin kotona tai muussa yksityisasunnossa.

Taulukossa 2 tarkastellaan uhkailun tai väkivallan kohteeksi joutumista tapahtumapaikan mukaan niin sukupuolen kuin ikäryhmien osalta. Kyselyjärjestelmän muutosten takia luvut eivät kuitenkaan ole täysin vertailukelpoisia aiempiin mittausvuosiin verrattuna. Naisten osalta väkivaltaa koettiin yleisimmin työpaikalla tai työtehtävien yhteydessä, miesten osalta julkisella paikalla. Naiset olivat kohdanneet työssään väkivaltaa tai uhkailua miehiä yleisemmin. Työpaikkaväkivallan osalta ero selittynee ainakin osin sukupuolten erilaisesta sijoittumisesta työmarkkinoille: naiset työskentelevät miehiä useammin terveys- ja sosiaalipalvelualoilla, joissa on kohonnut riski kohdata väkivaltaa tai uhkailua asiakkaiden tai potilaiden taholta (Työturvallisuuskeskus 2010)[1].

[1] Joillakin miesvaltaisilla aloilla, kuten vartiointialalla ja poliisissa, riski joutua väkivallan uhriksi on huomattavan korkea. Näiden alojen riskialttius ei kuitenkaan näy väestötason tarkasteluissa, koska alalla työskentelevien henkilöiden lukumäärä on huomattavasti pienempi kuin sosiaali- ja terveysalalla.

Taulukko 2. Uhkailun ja väkivallan kohteeksi joutuneet tapahtumapaikan, sukupuolen ja iän mukaan vuonna 2025 (% 15–74-vuotiaista). *Kyselyjärjestelmän muutosten takia luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia aiempiin mittausvuosiin verrattuna.

		Sukupuoli		*Ikä*			
	Kaikki	*Mies*	*Nainen*	*15–24*	*25–34*	*35–54*	*55–74*
Työpaikalla tai työtehtävissä	2,7	1,4	4,1	2,8	4,8	3,4	1,2
Ravintolassa tai kahvilassa (asiakkaana)	1,6	1,3	1,8	5,0	3,4	0,9	0,2
Julkisella paikalla	2,3	2,2	2,3	5,6	4,2	1,5	0,9
Omassa asunnossa	2,7	1,8	3,6	5,3	4,2	2,9	0,6
Toisen henkilön asunnossa	1,1	0,8	1,3	3,3	1,5	0,7	0,3
Muissa paikoissa	2,0	1,4	2,6	5,5	2,8	1,6	0,8

Uhkailun tai väkivallan tekijä. Väkivaltatilanteita voidaan luokitella myös uhrin ja tekijän suhteen mukaan. Tässä tutkimuksessa tekijätahot on jaettu kolmeen luokkaan: entisiin tai nykyisiin puolisoihin tai seurustelukumppaneihin, muihin uhrille lähemmin tuttuihin henkilöihin sekä tuntemattomiin ja puolituttuihin (Taulukko 3).

Sekä miehet että naiset olivat kokeneet niin uhkailua kuin fyysistäkin väkivaltaa yleisimmin tuntemattomien tai puolituttujen tekijöiden taholta: noin joka kymmenes vastaaja ilmoitti joutuneensa jonkin kyselyssä tarkasteltavan teon kohteeksi tuntemattoman tai puolitutun tekijän taholta. Yleisimmin kyseessä olivat uhkailutilanteet, tai tilanteet, jotka sisälsivät tönimistä tai muuta hieman lievempää väkivaltaa.

Parisuhdekumppanin tekemän väkivallan tai uhkailun osalta naiset olivat kokeneet miehiä useammin fyysistä väkivaltaa tai väkivallalla uhkaamista. Vähintään läimäisyn käsittävän väkivallan osalta miesten ja naisten välillä ei kuitenkaan ollut juurikaan eroa. Sukupuolten väliset erot näkyivät seksuaalisen väkivallan, uhkailun ja lievemmän väkivallan osalta. Tulokset ovat linjassa aiempien vuosien mittaustulosten kanssa.

Taulukko 3. Uhkailun ja väkivallan kohteeksi joutuneet sukupuolen sekä tekijän ja uhrin suhteen mukaan vuonna 2025 (% 15–74-vuotiaista)

	Entinen tai nykyinen puoliso tai seurustelukumppani		*Muu uhrin lähemmin tuntema henkilö*[1]		*Tuntematon tai puolituttu*[2]	
	Mies	*Nainen*	*Mies*	*Nainen*	*Mies*	*Nainen*
Väkivallalla uhkaaminen	1,1	1,9	2,0	1,8	7,1	6,3
Liikkumisen estäminen, tarttuminen, töniminen	1,6	3,2	2,1	2,8	5,1	6,8
Vähintään läimäisyn käsittävä fyysinen väkivalta	1,8	1,9	1,7	2,3	2,1	3,4
Fyysinen väkivalta yhteensä	2,4	3,9	3,3	3,8	5,8	7,9
Seksuaalinen väkivalta tai sen yritys	0,4	1,7	0,4	0,5	0,2	1,2
Kaikki tekomuodot yhteensä	3,0	5,4	4,7	5,1	9,9	11,8

[1] Veli, sisko, isä, äiti, lapsi, ystävä, tuttava tai työtoveri.
[2] Uhrin satunnaisesti kohtaama henkilö, työssä kohtaama asiakas, potilas tai vastaava.
Taulukossa esiintyviä eri tekotyyppien lukuja ei voi laskea yhteen, koska sama vastaaja on voinut kokea sekä uhkaamista että fyysistä väkivaltaa. Kohta ”fyysinen väkivalta yhteensä” käsittää vastaajat, jotka ilmoittivat kokeneensa mitä tahansa fyysistä väkivaltaa, pois lukien seksuaalinen väkivalta.

Kuviossa 9 on tarkasteltu eri uhkailun ja väkivallan kokemista (sisältäen uhkailun, kaikki fyysisen väkivallan muodot sekä seksuaalisen väkivallan) tekijän sekä uhrin sukupuolen mukaan vuosina 2014–2025. Viime vuosien osalta muutokset ovat olleet varsin maltilliset. Sekä miesten että naisten kohdalla yleisemmin uhkailu- ja väkivaltatilanteita koetaan tuntemattomien tai puolituttujen toimesta. Parisuhdeväkivallan osalta naisten uhriosuus oli miltei kaksinkertainen miehiin verrattuna.

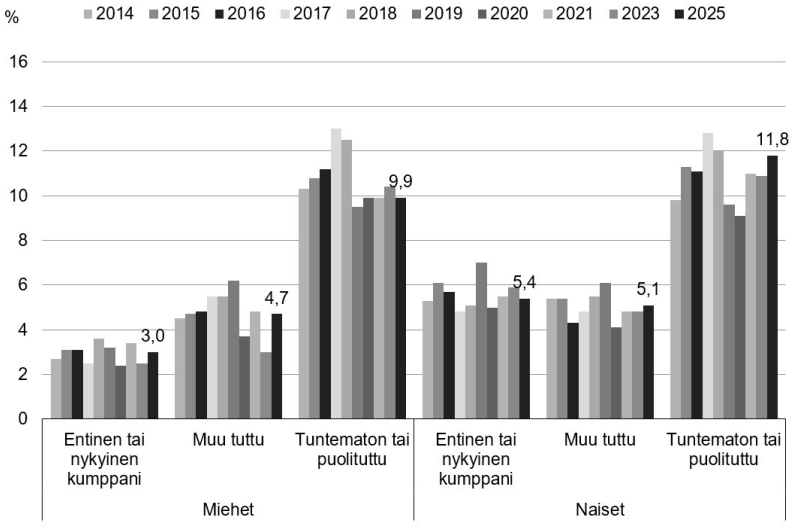

Kuvio 9. Uhkailu- ja väkivaltatilanteiden kohteeksi joutuneet tekijän ja uhrin suhteen sekä sukupuolen mukaan vuosina 2014–2025 (% 15–74-vuotiaista miehistä ja naisista).

Poliisille ilmoittaminen. Uhritutkimusten keskeisiä tavoitteita on mitata myös sellaista rikollisuutta, joka ei tule poliisin tietoon. Tiedustelemalla vastaajilta, onko heidän kokemansa teko tullut poliisin tietoon, voidaan tarkastella sekä piilorikollisuuden yleisyyttä että kansalaisten alttiutta ilmoittaa kokemiaan tekoja poliisille. Vuosien 2013–2025 kyselyissä vastaajilta on tiedusteltu uhrikokemuksien yhteydessä, olivatko he itse tai joku heidän kotitaloudestaan kuluneen vuoden aikana ilmoittaneet vastaajaan kohdistuneesta uhkailusta tai väkivallasta Suomen poliisille.

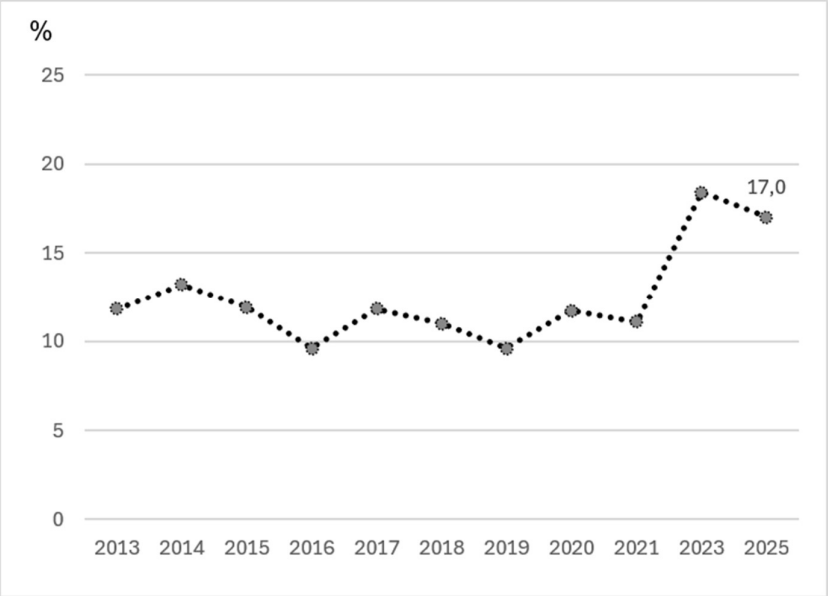

Kuvio 10. Poliisin tietoon tulleiden tekojen osuus vähintään läimäisyn käsittävästä fyysisestä väkivallasta vuosina 2013–2025 (% 15–74-vuotiaista väkivaltaa kokeneista).

Vuosina 2013-2021 vähintään läimäisyn käsittävää fyysitä väkivaltaa kokeneista noin 10-13 prosenttia ilmoitti teosta poliisille, kun vuonna 2023 ilmoittaneiden osuus nousi selvästi 18 prosenttiin. Vuonna 2025 poliisille ilmoittaneiden osuus (17 %) oli miltei samalla tasolla kuin edellisellä mittauskerralla (Kuvio 10). Kuvion ulkopuolelta voidaan myös todeta, että vähintään läimäisyn käsittävää väkivaltaa kokeneista miehistä noin joka viides ilmoitti tapauksesta poliisille, kun naisista näin teki vain noin joka kymmenes. On kuitenkin todettava, että poliisin tietoon tulemista koskevat havaintomäärät ovat varsin pieniä: vuonna 2025 vain noin 1 prosentti koko vastaajamäärästä oli ilmoittanut uhrikokemuksestaan poliisille.

3. RIKOLLISUUDEN PELKO

Väkivaltakokemusten ohella Kansallisessa rikosuhritutkimuksessa tarkastellaan vastaajien pelkoa joutua väkivallan tai muun rikoksen uhriksi erilaisissa tilanteissa sekä liikkumisen välttämistä paikoissa, jotka vastaajat kokevat uhkaaviksi. Vastaajilta kysyttiin, olivatko he viimeisen vuoden aikana pelänneet joutuvansa väkivallan kohteeksi liikkuessaan iltaisin kodin ulkopuolella, ollessaan töissä tai suorittaessaan työtehtävää tai jonkin perheenjäsenen taholta. Kysymykset kartoittavat pelkoa katu-, työ- sekä perheväkivallan uhriksi joutumisesta. Lisäksi kysytään, onko vastaajan asuinalueen lähistöllä, noin kilometrin säteellä, paikka, jota vastaaja välttää väkivallan uhan vuoksi. Vuodesta 2018 alkaen on esitetty kysymys myös pelosta joutua verkkorikoksen uhriksi. Verkkorikoksen uhriksi joutuminen olikin yleisin kaikista rikospeloista. Vuonna 2025 41 % prosenttia vastaajista raportoi pelänneensä verkkorikoksen uhriksi joutumista vähintään kerran kuluneen vuoden aikana, verkkorikollisuuden pelosta raportoineiden osuus on laskenut melko voimakkaasti sitten vuoden 2021 (Kuvio 11).

Rikollisuuden pelko. Pelkääminen kodin ulkopuolella iltaisin (ns. katuväkivallan pelko). Vuoden 2025 kyselyssä 29 prosenttia vastaajista ilmoitti pelänneensä kodin ulkopuolella iltaisin tapahtuvaa väkivaltaa ainakin kerran kuluneen vuoden aikana – naisista 37 prosenttia ja miehistä 22 prosenttia (Taulukko 4). 15–24-vuotiaista ja 25–34-vuotiaista hieman alle puolet oli pelännyt katuväkivaltaa vähintään kerran kuluneen vuoden aikana. Vanhemmissa ikäryhmissä pelko väkivallan uhriksi joutumisesta kodin ulkopuolella oli vähäisempää. Muutokset vuoteen 2023 verrattuna olivat kuitenkin hyvin maltilliset.

Taulukko 4. Kodin ulkopuolella tapahtuvaa väkivaltaa pelänneet sukupuolen ja iän mukaan vuonna 2025 (% 15–74-vuotiaista).

	Kaikki	*Sukupuoli*		*Ikä*			
		Mies	*Nainen*	*15–24*	*25–34*	*35–54*	*55–74*
Vähintään kerran vuodessa	29,1	21,8	36,6	48,0	44,3	27,4	15,2
Ei liiku iltaisin kodin ulkopuolella pelon vuoksi	2,4	0,7	4,1	3,3	2,1	1,7	2,6
Ei liiku iltaisin kodin ulkopuolella muusta syystä	4,4	2,2	6,7	1,9	2,5	2,6	8,4

Vastaajista 15 prosenttia ilmoitti pelänneensä väkivallan kohteeksi joutumista työpaikalla tai työtehtävissä (Taulukko 5). Laskettaessa osuus vain niiden joukosta, jotka olivat kyselyn toteutushetkellä työelämässä, työpaikkaväkivaltaa pelänneiden osuus oli noin 20 prosenttia. Naisista 20 prosenttia oli ainakin kerran vuoden aikana pelännyt joutuvansa väkivallan kohteeksi työtehtävissään, miehistä 9 prosenttia. Ikäryhmittäisen tarkastelun perusteella selviää, että työpaikalla kohdattua väkivaltaa pelättiin eniten 25–34-vuotiaiden vastaajien keskuudessa.

Taulukko 5. Työpaikalla tai työtehtävissä väkivaltaa pelänneet sukupuolen ja iän mukaan vuonna 2025 (% 15–74-vuotiaista).

	Kaikki	*Sukupuoli*		*Ikä*			
		Mies	*Nainen*	*15–24*	*25–34*	*35–54*	*55–74*
Vähintään kerran vuodessa	14,5	9,2	20,0	15,9	23,7	16,1	7,3
Ei työelämässä	11,0	7,5	14,7	10,0	5,4	4,4	21,4

Perheväkivalta. Perheväkivallan pelkoa mitattiin kysymällä, oliko vastaaja pelännyt joutuvansa väkivallan kohteeksi jonkun perheenjäsenen taholta. Tekijä saattoi siis olla esimerkiksi vastaajan puoliso, vanhempi, sisar tai lapsi. Pelko joutua perheväkivallan uhriksi oli tarkastelluista väkivallan muodoista kaikkein vähäisintä – kaikkiaan 5 prosenttia vastaajista ilmoitti pelänneensä perheenjäsenen tekemää väkivaltaa kuluneen vuoden aikana (Taulukko 6). Miehistä kolme prosenttia oli pelännyt joutuvansa väkivallan uhriksi jonkun perheenjäsenen taholta, kun naisten osalta vastaava osuus oli hieman alle seitsemän prosenttia. Perheväkivallan pelko oli verraten tasaista kolmessa nuorimmassa ikäryhmissä ja vähäisintä vanhimmissa ikäryhmissä.

Taulukko 6. Perheenjäsenen tekemää väkivaltaa pelänneet sukupuolen ja iän mukaan vuonna 2025 (% 15–74-vuotiaista).

	Kaikki	*Sukupuoli*		*Ikä*			
		Mies	*Nainen*	*15–24*	*25–34*	*35–54*	*55–74*
Vähintään kerran vuodessa	4,8	3,0	6,7	7,3	5,8	5,6	2,1
Ei perhettä	1,3	1,2	1,3	0,0	0,6	0,7	2,7

Verkkorikollisuus. Vuodesta 2018 alkaen tutkimuksessa on ollut kysymys myös verkkorikollisuuden pelosta. Kysymyksessä verkkorikollisuudella tarkoitetaan verkkourkintaa tai tietokoneeseen asennettua haittaohjelmaa. Vuonna 2025 kaikkiaan 41

prosenttia ilmoitti pelänneensä tällaisen verkkorikoksen kohteeksi joutumista vähintään kerran vuoden aikana (Taulukko 7). Osuus on siis selkeästi korkeampi kuin muussa rikollisuuden pelossa, mutta vuoden 2021 jälkeen verkkorikollisuuden pelko on laskenut selvästi. Vuonna 2025 havaitaan, että naisten verkkorikollisuuden pelko ovat hieman miehiä yleisempää. Myös ikäryhmittäisessä tarkastelussa on jonkin verran eroja, ja verkkorikollisuutta pelätään vähiten nuorimmassa ikäryhmässä.

Taulukko 7. Verkkorikollisuutta pelänneet sukupuolen ja iän mukaan vuonna 2025 (% 15–74-vuotiaista).

	Kaikki	*Sukupuoli*		*Ikä*			
		Mies	*Nainen*	*15–24*	*25–34*	*35–54*	*55–74*
Vähintään kerran vuodessa	40,5	37,1	43,9	33,8	43,1	43,8	39,6
Ei käytä internetiä/ ei tietokonetta	0,6	0,4	0,7	0,2	0,3	0,1	1,4

Välttämiskäyttäytyminen. Naiset välttivät miehiä useammin kodin lähellä olevia, turvattomiksi kokemiaan alueita (Taulukko 8). Naisista kaikkiaan 19 prosenttia ilmoitti, että heidän kotinsa lähellä on ainakin yksi alue, jota he välttävät väkivallan uhan vuoksi. Miehillä osuus oli 10 prosenttia. Kaikkiaan 14 prosenttia vastaajista ilmoitti välttävänsä jotakin kotinsa lähellä olevaa aluetta väkivallan uhan vuoksi. Sukupuolikohtaiset osuudet ovat kuitenkin hyvin samankaltaisia kuin aiemmilla mittauskerroilla (Kolttola & Näsi 2022).

Taulukko 8. Vastaajan kodin lähistöllä alue, jota välttää väkivallan uhan vuoksi sukupuolen ja iän perusteella vuonna 2025 (% 15–74-vuotiaista).

	Kaikki	*Sukupuoli*		*Ikä*			
		Mies	*Nainen*	*15–24*	*25–34*	*35–54*	*55–74*
Yksi paikka	10,3	7,0	13,6	14,9	13,8	10,0	6,8
Useampi paikka	4,1	2,6	5,6	5,5	6,6	3,8	2,8
Vähintään yksi paikka	14,4	9,6	19,2	20,4	20,4	13,8	9,6

Kuviossa 11 on tarkasteltu eri paikkoja koskevan väkivallan pelon, kyberrikollisuuden pelon, sekä välttämiskäyttäytymisen kehitystä vuosina 2013–2025. Tarkastelun perusteella havaitaan, että perhe- tai työpaikkaväkivaltaa pelänneiden tai välttämiskäyttäytymisestä raportoiden osuudessa ei ole tapahtunut juurikaan muutoksia kuluneen hieman yli kymmenen vuoden aikana. Katuväkivallan pelon osalta mittausjaksolla havaitaan puolestaan jonkin verran aaltomaisuutta, mutta kokonaiskuvassa muutokset trendikäyrän osalta ovat lopulta varsin maltilliset. Verkkorikollisuuden osalta tietoa on kerätty vasta vuodesta 2018. Vuonna 2025 verkkorikollisuuden pelkoa raportoitiin vähemmän kuin kertaakaan aikaisemmin. Lasku vuoteen 2021 verrattuna on ollut varsin voimakasta.

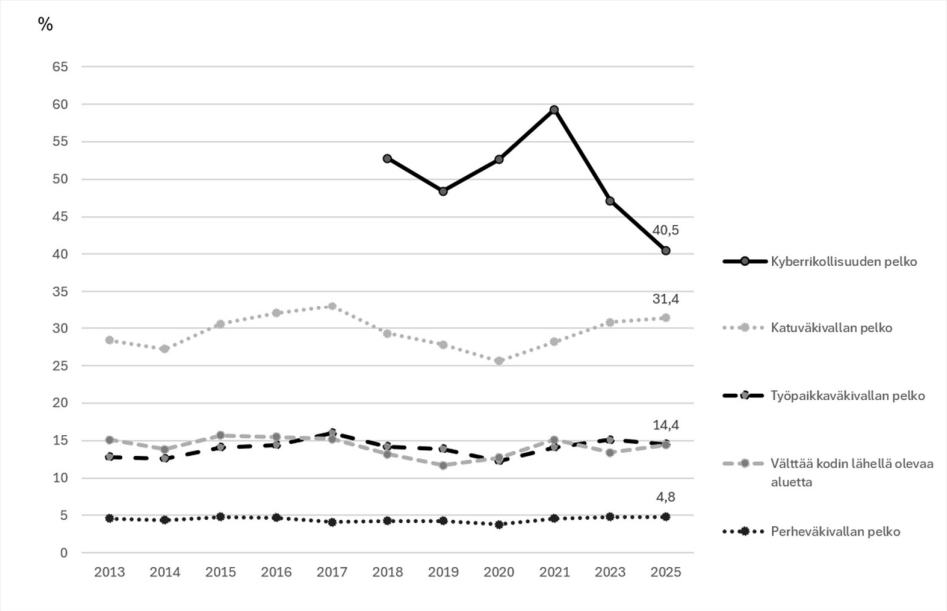

Kuvio 11. Katu-, työpaikka-, tai perheväkivaltaa ja kyberrikollisuutta pelänneet sekä kodin lähellä olevaa aluetta välttäneet vuosina 2013–2025 (% 15–74-vuotiaista).

4. OMAISUUSRIKOKSET

Tutkimuksessa selvitettiin myös sitä, miten yleistä on joutua omaisuusrikosten kohteeksi. Kyselylomakkeella lueteltiin joukko tyypillisiä yksityishenkilöihin tai kotitalouksiin kohdistuvia rikoksia. Seuraavassa tarkastelu on jaettu sen mukaan, olivatko teot kohdistuneet vastaajan kotitalouteen vai vastaajan henkilökohtaiseen omaisuuteen.

Kotitalouteen kohdistuneet teot 2014–2025. Vastaajia pyydettiin ilmoittamaan, oliko hän tai joku muu hänen kotitalouteensa kuuluva joutunut eräiden omaisuuteen kohdistuvien rikosten kohteeksi viimeisen 12 kuukauden aikana. Vastaajalta tiedusteltiin myös, oliko hänellä tai jollain hänen kotitalouteensa kuuluvalla käytössään auto, moottoripyörä, skootteri, mopo, polkupyörä tai vapaa-ajan asunto. Tällaiseen omaisuuteen liittyvien omaisuusrikosten yleisyys on ilmoitettu vain siinä joukossa, joilla kyseinen liikenneväline tai asunto oli käytössään. Näin laskettu tekojen yleisyys tekotyypeittäin on esitetty Kuvioissa 12 ja 13.

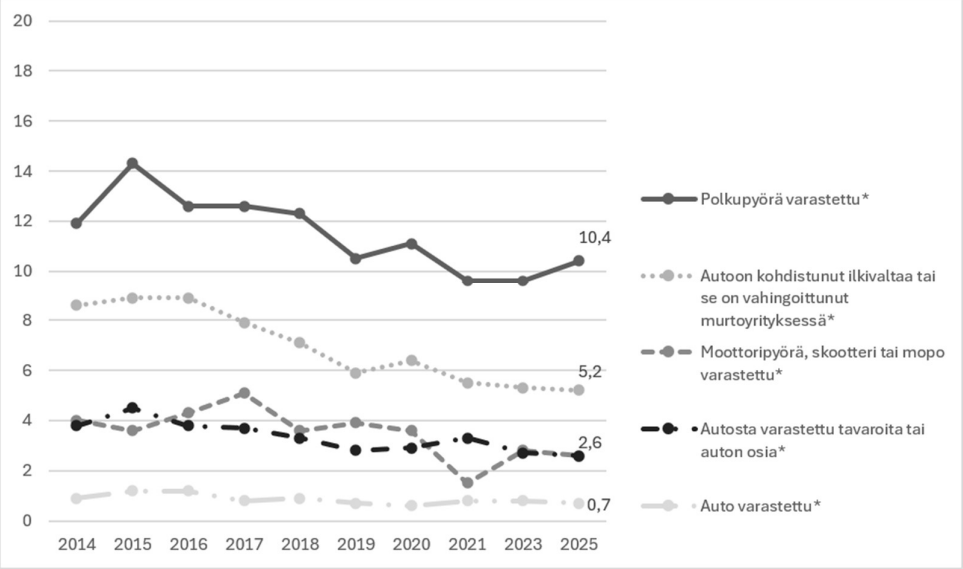

Kuvio 12. Omaisuusrikoksen kohteeksi vuoden aikana joutuneet kotitaloudet rikoksen tekotyypin mukaan vuosina 2014–2025 (% kotitalouksista; vuoden 2025 tieto merkitty myös numeroin). *Osuus laskettu vain siinä joukossa, jolla ko. omaisuus ollut käytössään.

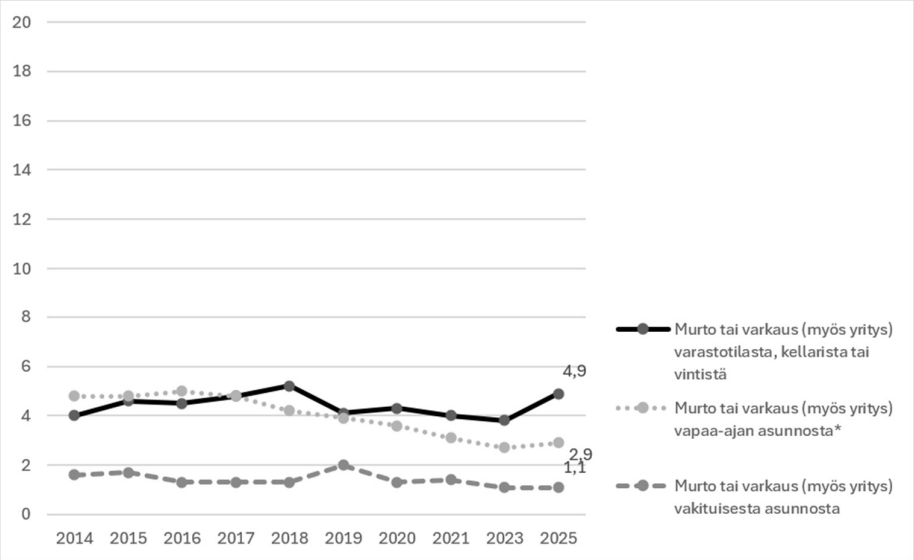

Kuvio 13. Omaisuusrikoksen kohteeksi vuoden aikana joutuneet kotitaloudet rikoksen tekotyypin mukaan vuosina 2014–2025 (% kotitalouksista; vuoden 2025 tieto merkitty myös numeroin). *Osuus laskettu vain siinä joukossa, jolla ko. omaisuus ollut käytössään.

Polkupyörän varkaus oli yleisin kyselyssä tarkastelluista omaisuusrikoksista. Pyörävarkaudesta ilmoittaneiden kotitalouksien osuus oli vuoden 2025 kyselyssä 10,4 prosenttia pyörän omistavista kotitalouksista. Osuus on pysynyt viime vuodet varsin vakaalla tasolla. Kaikkiaan kyselyjärjestelmän tiedot ovat näyttäneet melko yhdenmukaisilta vakuutusyhtiöille ja poliisille ilmoitettujen polkupyörävarkauksien kehityksen kanssa: polkupyörävarkaudet ovat lisääntyneet viime vuosikymmenen vaihteesta, mutta pysyneet sen jälkeen suhteellisen vakaana, lukuun ottamatta vuosia 2015 ja 2020, jolloin pyörävarkaudet näyttävät lisääntyneen (Finanssiala ry 2022). Myös muihin kulkuvälineisiin liittyvät omaisuusrikokset olivat edellisvuosien tasolla.

Varastotilaan, kellariin tai vinttiin kohdistunut murto oli yleisin vastaajien kiinteään omaisuuteen kohdistunut omaisuusrikos (Kuvio 13). Tämän tyyppisten varkauksien uhriosuus oli hieman kasvanut vuoteen 2023 verrattuna. Muut kiinteän omaisuuden uhrikokemuksista olivat säilyneet varsin muuttumattomana viime vuosina, tosin vapaa-ajan asuntoihin kohdistuvat varkaudet ovat kuitenkin laskeneet melko selvästi kymmenen vuoden takaisesta.

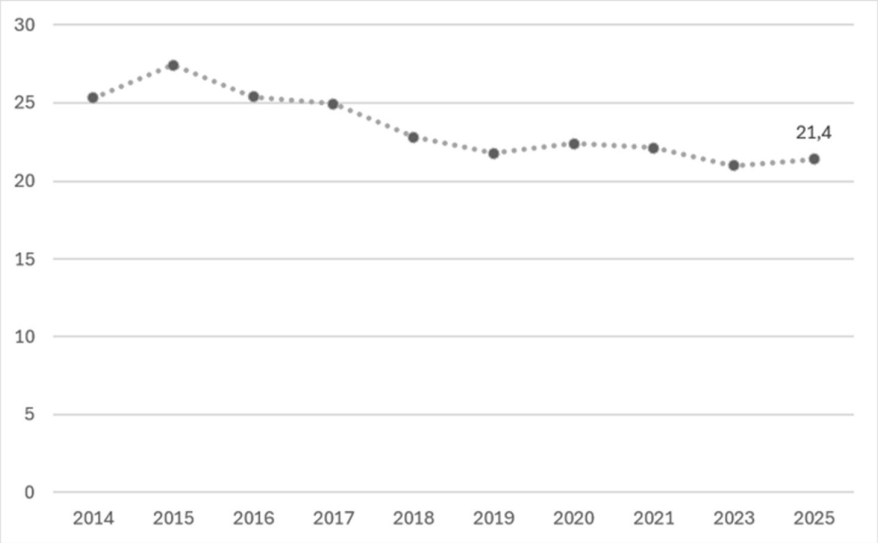

Kuvio 14. Omaisuusrikoksen kohteeksi joutuneet kotitaloudet, % kotitalouksista 2014–2025.

Kuviossa 14 on tarkasteltu omaisuusrikoksen kohteeksi joutuneiden kotitalouksien osuutta vuosien 2014 ja 2025 välillä. Kuviosta havaitaan, että omaisuusrikosten uhriksi joutuneiden kotitalouksien osuus laski melko tasaisesti ennen vuotta 2020, jonka jälkeen tilanne näyttäisi vakiintuneen viimeisimpien mittauskertojen myötä. Nykyisellään noin joka viides kotitalous oli joutunut omaisuusrikoksen kohteeksi.

Henkilökohtaiseen omaisuuteen kohdistuneet teot. Kotitalouteen tai sen jäseniin kohdistuneiden omaisuusrikosten lisäksi vastaajalta tiedusteltiin, oliko hän joutunut henkilökohtaisesti omaisuusrikosten kohteeksi. Kuviossa 15 on esitetty henkilökohtaiseen omaisuuteen kohdistuneiden tekojen kohteeksi joutumisen yleisyys vuosina 2013–2025.

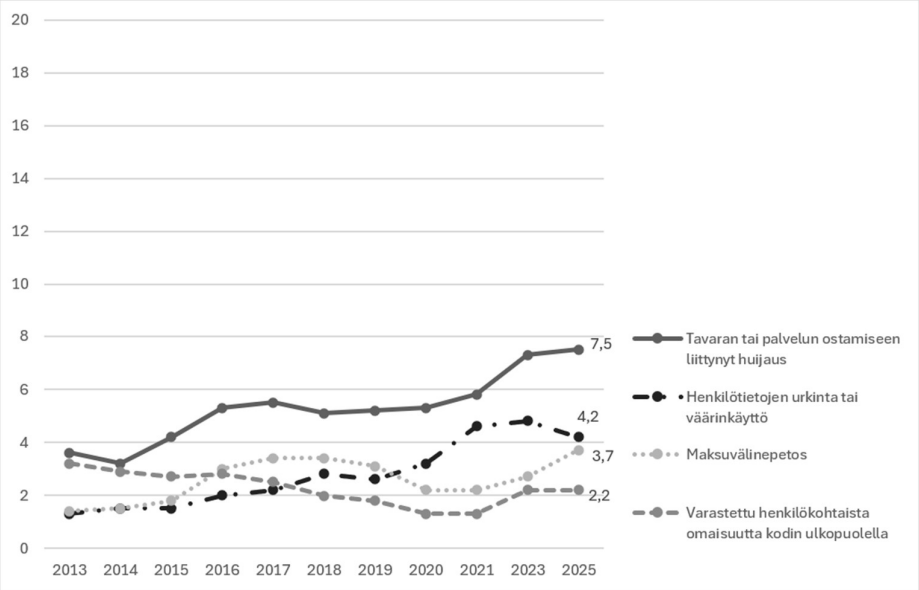

Kuvio 15. Henkilöön kohdistuvan omaisuusrikoksen kohteeksi joutuneet rikoksen tyypin mukaan vuosina 2013–2025 (% 15–74-vuotiaista, vuoden 2025 tieto merkitty myös numeroin).

Henkilökohtaiseen omaisuuteen kohdistuvien rikosten esiintyvyyden osalta voidaan havaita pidemmän aikavälin kasvua eritoten tavaran tai palvelun ostamiseen liittyvien huijausten osalta. Tämän tyyppisen rikoksen uhriksi joutuneiden osuus vastaajista on kaksinkertaistunut sitten vuoden 2014. Vuonna 2025 miltei joka kymmenes vastaaja raportoi tämän tyyppisen huijauksen uhriksi joutumisesta. Myös henkilötietojen urkinnan tai väärinkäytön uhriksi joutuneiden osuus on kaksinkertaistunut kymmenen vuoden takaisesta. Havainto tavaran tai palvelun ostamiseen liittyvien huijauksien kasvusta vastaa keskeisiltä osin poliisin tietoon tulleen petosrikollisuuden kehitystä viime vuosina, minkä katsotaan liittyvän verkkokaupan, erityisesti verkossa tapahtuvan vertaiskaupan lisääntymiseen (Danielsson 2020).

Taulukossa 19 henkilökohtaiseen omaisuuteen kohdistuvia rikoksia on tarkasteltu sukupuolen ja ikäryhmän mukaan. Tulokset osoittavat, aikaisempien vuosien tapaan, että miesten ja naisten väliset erot omaisuusrikosten kohteeksi joutumisessa ovat erittäin vähäisiä. Myöskään ikäryhmien väliset erot eivät ole kovinkaan suuria.

Taulukko 9. Henkilöön kohdistuvan omaisuusrikoksen kohteeksi joutuneet rikoksen tyypin, sukupuolen ja iän mukaan vuonna 2025 (% 15–74-vuotiaista).

	Sukupuoli		*Ikä*			
	Mies	*Nainen*	*15–24*	*25–34*	*35–54*	*55–74*
Varastettu henkilökohtaista omaisuutta kodin ulkopuolella[1]	2,1	2,3	3,0	2,9	2,3	1,2
Tavaran tai palvelun ostamiseen liittynyt huijaus	8,2	6,8	6,8	8,0	9,3	5,5
Maksuvälinepetos[2]	3,5	3,9	2,4	4,0	4,4	3,3
Henkilötietojen urkinta tai väärinkäyttö	4,5	4,0	1,8	3,1	4,9	5,1

[1] Esimerkiksi lompakko, luottokortti tai matkapuhelin

[2] Pankki- tai luottokorttia käytetty ilman lupaa tai tililtä on anastettu rahaa muulla tavoin

5. VERKKORIKOLLISUUS

Vuoden 2025 Kansallisessa rikosuhritutkimuksessa tarkasteltiin neljättä kertaa verkkoympäristössä tapahtuneita rikoksia. Mittausmenetelmä on valtaosin yhdenmukainen väkivalta- ja omaisuusrikoksia koskevien kysymysten suhteen. Lisäksi kyselyssä tarkasteltiin verkkorikollisuuden pelkoa, jonka tuloksista raportoitiin Taulukossa 7.

Verkkorikosten yleisyys. Vastaajilta tiedusteltiin, olivatko he joutuneet eräiden nimenomaisesti verkkoympäristössä (ts. internetissä) tapahtuneiden rikosten kohteeksi viimeisen 12 kuukauden aikana. Kysytyt tekomuodot ja niiden yleisyys on esitetty vuosien 2018, 2021, 2023 ja 2025 osalta Kuviossa 16.

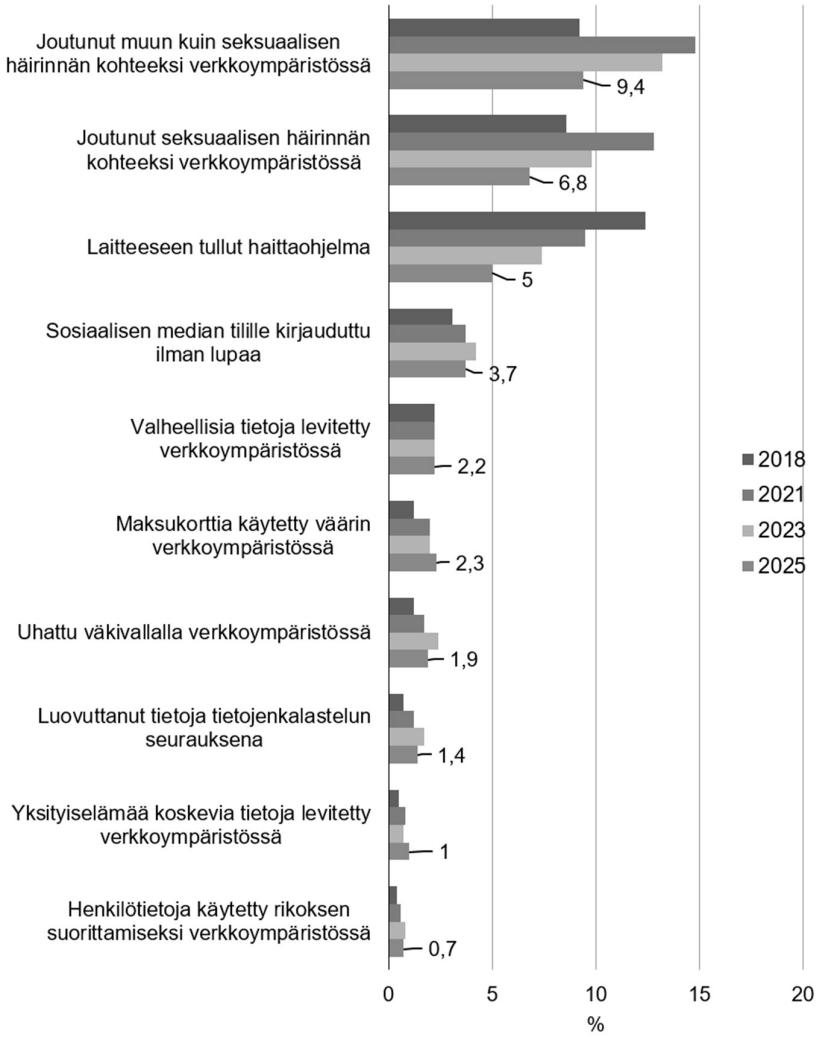

Kuvio 16. Verkkorikosten kohteeksi viimeisen 12 kuukauden aikana joutuneet vuosina 2018, 2021, 2023 ja 2025. Vuoden 2025 luku ilmoitettu myös numeroin (% 15–74 vuotiaista).

Kyselyssä yleisimmät verkkorikosten muodot vuonna 2025 olivat muu verkossa tapahtuva häirintä sekä seksuaalinen häirintä. Muuta häirintää verkossa oli kokenut noin 9 prosenttia vastaajista ja seksuaalista häirintää verkossa oli kokenut noin 7 prosenttia vastaajista. Häirintäkokemukset olivat vähentyneet melko selvästi edelliseen mittauskertaan verrattuna, ollen nyt vuoden 2018 tasolla. Häirintäkokemusten jälkeen yleisimpiä verkkorikoksia olivat erilaiset laitteeseen tulleet haittaohjelmat.

Viisi prosenttia ilmoitti joutuneensa haittaohjelman kohteeksi viimeisen vuoden aikana, mikä on selvästi pienempi osuus vuoteen 2018 verrattuna. Hieman harvinaisimpia tekoja olivat tietojen, esimerkiksi käyttäjätunnuksen, salasanan tai maksukortin tietojen luovuttaminen tietojenkalastelun seurauksena, yksityiselämää koskevien tietojen levittäminen internetissä sekä henkilötietojen väärinkäyttö tarkoituksena rikoksen suorittaminen. Muutokset näiden tekojen osalta aiempiin vuosiin nähden ovat hyvin maltillisia.

Verkkorikosten yleisyys sukupuolen ja ikäryhmän mukaan Sukupuolittaisia eroja verkkorikosten uhriksi joutumisessa havaittiin vain muutaman tekotyypin osalta (Taulukko 10). Miehet olivat joutuneet naisia useammin haittaohjelman kohteeksi. Naiset olivat puolestaan joutuneet miehiä useammin verkossa tapahtuvan seksuaalisen häirinnän ja muun häirinnän kohteeksi. Muiden harvinaisempien tekojen osalta ei ollut eroja naisten ja miesten välillä. Näin ollen erot painottuvat erityisesti häirintäkokemuksiin.

Taulukko 10. Eräiden verkkorikosten kohteeksi viimeisen 12 kuukauden aikana joutuneet sukupuolen ja iän mukaan vuonna 2025 (%).

Tekomuoto	*Sukupuoli*		*Ikä*			
	Mies	*Nainen*	*15–24*	*25–34*	*35–54*	*55–74*
Muu häirintä	8,5	10,3	11,6	11,5	10,5	6,3
Seksuaalinen häirintä	3,7	9,9	15,9	9,3	6,2	2,1
Haittaohjelma	5,8	4,2	6,3	4,8	4,3	5,1
Some- tai s-postitilille kirjauduttu	3,7	3,8	4,7	5,5	3,1	3,1
Maksukorttipetos	2,5	2,2	1,6	2,4	3,1	1,8
Valheellisten tietojen levittäminen	2,0	2,3	5,2	1,9	1,5	1,6
Uhattu väkivallalla	2,2	1,7	5,7	2,8	1,5	0,3
Tietojenkalastelu	1,2	1,5	1,7	1,5	1,6	0,8
Yksityisten tietojen levittäminen	1,0	0,9	1,5	1,3	0,9	0,7
Henkilötietojen väärinkäyttö	0,6	0,8	0.4	0,7	0,9	0,6

KIRJALLISUUS

Beuker, Aaro & Näsi, Matti. 2024. *Suomalaiset väkivallan ja omaisuusrikosten kohteena 2023 – Kansallisen rikosuhritutkimuksen tuloksia.* Katsauksia 61 / 2024. Helsinki: Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti.

Danielsson, Petri & Juha Kääriäinen. 2017. *Suomalaiset väkivallan ja omaisuusrikosten kohteena 2016 – Kansallisen rikosuhritutkimuksen tuloksia*. Katsauksia 23/2017. Helsinki: Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti. http://hdl.handle.net/10138/225915.

Danielsson, Petri & Juha Kääriäinen. 2016. *Suomalaiset väkivallan ja omaisuusrikosten kohteena 2015 – Kansallisen rikosuhritutkimuksen tuloksia*. Katsauksia 13/2016. Helsinki: Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti. http://hdl.handle.net/10138/161960.

Danielsson, Petri & Matti Näsi. 2018. *Suomalaiset väkivallan ja omaisuusrikosten kohteena 2017 – Kansallisen rikosuhritutkimuksen tuloksia*. Katsauksia 31/2018. Helsinki: Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti. http://hdl.handle.net/10138/260559.

Danielsson, Petri & Matti Näsi. 2019. *Suomalaiset väkivallan ja omaisuusrikosten kohteena 2018 – Kansallisen rikosuhritutkimuksen tuloksia*. Katsauksia 35/2019. Helsinki: Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti. http://hdl.handle.net/10138/305388.

Danielsson, Petri & Matti Näsi. 2020. *Suomalaiset väkivallan ja omaisuusrikosten kohteena 2019 – Kansallisen rikosuhritutkimuksen tuloksia*. Katsauksia 43/2020. Helsinki: Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti. https://helda.helsinki.fi/handle/10138/319010.

Danielsson, Petri & Venla Salmi. 2015. *Suomalaiset väkivallan ja omaisuusrikosten kohteena 2014 – Kansallisen rikosuhritutkimuksen tuloksia*. Katsauksia 3/2015. Helsinki: Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti. http://hdl.handle.net/10138/155645.

Danielsson, Petri, Venla Salmi & Reino Sirén. 2014. *Suomalaiset väkivallan ja omaisuusrikosten kohteena 2013 – Kansallisen rikosuhritutkimuksen tuloksia*. Verkkokatsauksia 37/2014. Helsinki: Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. http://hdl.handle.net/10138/152606.

Danielsson, Petri. 2020. Omaisuusrikokset. Teoksessa: *Rikollisuustilanne 2019. Rikollisuus ja seuraamusjärjestelmä tilastojen valossa*, 95–121. Katsauksia 42/2020. Helsinki: Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti. https://helda.helsinki.fi/handle/10138/320755

Finanssiala ry. 2022. Polkupyörävarkaudet 1992–2021. https://www.finanssiala.fi/aiheet/polkupyoravarkaudet/#/

Heiskanen, Markku. 2002. *Väkivalta, pelko, turvattomuus. Surveytutkimusten näkökulmia suomalaisten turvallisuuteen*. Tutkimuksia 236. Helsinki: Tilastokeskus.

Kivivuori, Janne, Mikko Aaltonen, Matti Näsi, Karoliina Suonpää & Petri Danielsson. 2018. Kriminologia: Rikollisuus ja kontrolli muuttuvassa yhteiskunnassa. Gaudeamus.

Kivivuori, Janne. 2014. Understanding Trends in Personal Violence: Does Cultural Sensitivity Matter?" *Crime and Justice* 43: 289–340. Chicago: University of Chicago Press. http://dx.doi.org/10.1086/677664.

Kivivuori, Janne, Reino Sirén & Petri Danielsson. 2012. "Gender framing effects in victim surveys". *European Journal of Criminology* 9(2): 142–158. http://dx.doi.org/10.1177/1477370811424383.

Kolttola, Ilari & Näsi, Matti. 2022. *Suomalaiset väkivallan ja omaisuusrikosten kohteena 2021 – Kansallisen rikosuhritutkimuksen tuloksia.* Katsauksia 51/2022. Helsinki: Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti. http://hdl.handle.net/10138/348246

Nivette, Amy E., Renee Zahnow, Raul Aguilar, Andri Ahven, Shai Amram, Barak Ariel, María José Arosemena Burbano et al. "A global analysis of the impact of COVID-19 stay-at-home restrictions on crime." Nature Human Behaviour (2021): 1–10.

Näsi, Matti & Petri Danielsson. 2020. ”Pahoinpitely- ja ryöstörikokset.” Teoksessa *Rikollisuustilanne 2019. Rikollisuus ja seuraamusjärjestelmä tilastojen valossa*, toimittaja Petri Danielsson, 37–65. Katsauksia 42/2020. Helsinki: Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti. https://helda.helsinki.fi/handle/10138/320755

Näsi, Matti & Kolttola, Ilari. 2021. Suomalaiset väkivallan ja omaisuusrikosten kohteena 2020 – Kansallisen rikosuhritutkimuksen tuloksia. Katsauksia 48/2021. Helsinki: Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti. http://hdl.handle.net/10138/334787.

Lehti, Martti. 2020. *Henkirikoskatsaus 2020*. Katsauksia 41/2020. Helsinki: Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti. https://helda.helsinki.fi/handle/10138/319479.

Sirén, Reino, Mikko Aaltonen & Juha Kääriäinen. 2010. *Suomalaisten väkivaltakokemukset 1980–2009. Kansallisen uhritutkimuksen tuloksia*. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimustiedonantoja 103. Helsinki: Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. http://hdl.handle.net/10138/152511.

Sirén, Reino. 2011. *Uuden rikosuhritutkimuksen kehittäminen*. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimustiedonantoja 109. Helsinki: Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. http://hdl.handle.net/10138/152504.

Sirén, Reino, Petri Danielsson & Janne Kivivuori. 2013. *Suomalaiset väkivallan ja omaisuusrikosten kohteena 2012*. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen verkkokatsauksia 28/2013. Helsinki: Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. http://hdl.handle.net/10138/152572

Tilastokeskus. 2026a. Rikos- ja pakkokeinotilasto. Tietoon tulleet rikokset ja niiden selvittäminen rikosryhmittäin tekokunnan ja ilmoitusvuoden mukaan, 1980–2025. https://www.stat.fi/til/rpk/

Tilastokeskus. 2026b. Väestörakenne. Tunnuslukuja väestöstä muuttujina Alue, Tiedot ja Vuosi.

Työturvallisuuskeskus. 2010. *Työväkivallan riskiammatit*. Helsinki: Työturvallisuuskeskus. https://ttk.fi/files/1535/ttk_tyovakivallan_riskiammatit_valmis_NETTI.pdf

Törölä, Miisa & Anna Raeste. Henkirikoskatsaus 2026. Katsauksia 80/2026 Helsinki: Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti. http://hdl.handle.net/10138/637250

LIITTEET

Liite 1. Kyselyn toteutus ja aineisto

Kyselyn aiheet. Rikosuhritutkimuksen pääaiheena oli omaisuus- ja verkkorikosten sekä uhkailun tai väkivallan kohteeksi joutuminen. Ennen näitä aiheita vastaajilta tiedusteltiin, missä määrin he pitävät eräitä lomakkeella lueteltuja tekoja väkivaltana (väkivallan tulkinta). Vastaajilta kysyttiin myös, kuinka monta kertaa he olivat viimeisen vuoden aikana pelänneet joutuvansa väkivallan kohteeksi jossain tilanteessa. Vastaajien itse kokemaa väkivaltaa selvitettiin kysymyksellä, jossa lueteltiin joukko uhkailun ja väkivallan muotoja. Samalla tavoin on menetelty aikaisemmin suomalaisissa uhritutkimuksissa. Lomakkeella kysyttiin, oliko vastaaja viimeisen 12 kuukauden aikana joutunut jonkin luettelossa mainitun teon kohteeksi ja oliko uhkailija tai väkivallan tekijä joku läheinen, muu tuttu tai tuntematon henkilö. Omaisuusrikosten osalta meneteltiin samaan tapaan, kysymättä kuitenkaan uhrin suhdetta tekijään. Väkivallasta esitettiin vielä joukko lisäkysymyksiä, jotka koskivat teon tapahtumapaikkaa, väkivallan toistuvuutta ja fyysisen vamman aiheuttanutta väkivaltaa. Kyselyn lopussa oli rikollisuuden ennaltaehkäisyyn liittyviä kysymyksiä.

Aineiston kerääminen. Tutkimuksen perusjoukkona olivat 15–74-vuotiaat Suomessa (mukaan lukien Ahvenanmaa) vakituisesti asuvat henkilöt. Tilastokeskus toteutti otospoiminnan. Otoksen koko oli 17 500, jossa 252 ositetta alueen, sukupuolen ja kuuden eri ikäryhmän mukaan (10v. välit). Alueet jaettiin väestömäärän mukaan kolmeen ryhmään ja väestöltään pienimmillä alueilla oli hieman suurempi otantasuhde kuin muilla alueilla. 15–24- ja 25–34-vuotiaiden ikäryhmillä oli 1,5 kertainen otantasuhde, koska kyseiset ryhmät ovat aiemmissa tutkimuksissa vastanneet kyselyyn muita heikommin.

Otokseen valikoituneet henkilöt saivat tammikuussa 2026 Tilastokeskukselta postitse saatekirjeen, jossa selvitettiin tutkimuksen tarkoitus. Saatekirjeessä oli ohjeet vastaamiseen verkkokyselyn välityksellä. Vastaaminen tapahtui aluksi ainoastaan verkkolomakkeella, johon pystyi kirjautumaan henkilökohtaisella tunnuksella. Lisäksi saatekirjeessä oli yksilöity QR-koodi, joka vei suoraan kyselylomakkeelle. Postituksia oli yhteensä kolme, joista viimeinen sisälsi verkkovastaustunnusten lisäksi paperilomakkeen ja palautuskuoren. Tilastokeskus tavoitteli vastaajia myös sähköpostimuistutuksilla (3kpl), jos heillä oli väestötietojärjestelmään kirjattu sähköpostiosoite.

Tutkimukseen saatiin 7691 hyväksyttyä vastausta (lopullinen vastausosuus 43,9 %). Vastausprosentti oli lähestulkoon identtinen vuoden 2023 kyselyyn verrattuna.

Oheisessa taulukossa on esitetty vastaajien painottamaton lukumäärä sekä vastausprosentti sukupuolen ja ikäryhmän mukaan:

Ikä ja sukupuoli	Vastaajien lukumäärä	Vastausprosentti
15–24	1 158	35,70 %
25–34	1 416	38,50 %
35–44	1 190	40,80 %
45–54	1 093	44,10 %
55–64	1 285	50,80 %
65–75	1 549	58,10 %
Miehet	3 473	40,10 %
Naiset	4 220	47,70 %
Yhteensä	7691	43,90 %

Aineiston analyysi. Raportissa esitettävissä estimaateissa on huomioitu sekä otanta-asetelma että kato. Nuorten vastaamisaste oli huomattavasti matalampi kuin vanhempien ja miesten vastaamisaste matalampi kuin naisten. Katoa on korjattu painottamalla havaintoja sukupuolen, ikäryhmän, alueen ja koulutusasteen mukaan. Tilastokeskus laski aineiston painot.

Kotitalouksia koskevassa tarkastelussa käytettiin Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutissa laskettuja kotitalouspainoja. Painot laskettiin oletuksella, että kunkin kotitalouden sisältymistodennäköisyys oli suhteessa taloudessa asuvien 15–74-vuotiaiden lukumäärään. Puuttuvat tiedot imputoitiin ikäryhmän mukaan.

Raportissa esitetyt tulokset ovat estimaatteja, joihin sisältyy otannasta johtuvaa satunnaisvaihtelua.